

МІЖНАРОДНА ІНТЕГРАЦІЯ В ЄВРОПІ. МІСЦЕ УКРАЇНИ В ЄС

Н.В. Сидорчук, Ж.В. Семчук
Львівський університет бізнесу та права

Окреслюються основні напрями співробітництва України з Європейським Союзом (ЄС). З'ясовується стратегія інтеграції України до ЄС.

Ключові слова: ЄС, стратегія, інтеграція, Співдружність Незалежних Держав, Співробітництво.

Outlines the main directions of cooperation of Ukraine and the EU. Solve the integration strategy of Ukraine to the EU.

Basics worlds: EU, strategy, integration, Commonwealth of Independent States, Cooperation.

Вступ. Сучасне світове господарство являє собою розгалужену складну мегаекономічну систему, цілісність якої забезпечується розвинутим міжнародним поділом і кооперацією праці, взаємодією сукупності інтенсивних міжнародних ринків, валютно-фінансовими і кредитними відносинами.

Важливою передумовою інтеграції економіки України у світогосподарські процеси є внутрішні ринкові перетворення, їхня глибина та інституційна зрілість, що зумовлюють необхідну прозорість господарських, особливо фінансових, трансакцій, істотне скорочення тіньового сектора, поліпшення інвестиційного клімату. Неабиякого значення в даному контексті набуває якість людського, а в широкому сенсі – соціального капіталу, що характеризується високим індексом людського розвитку, цивілізованими формами національного капіталу, трудовою етикою усіх учасників виробничо-економічного процесу, достатньою інституційною спроможністю органів влади й управління (1).

Постановка проблеми. Місце й роль України в міжнародному поділі праці, у світових економічних процесах залежить від багатьох факторів. Серед них визначальними є її природно-ресурсний і людський потенціали, рівень економічного і науково-технічного розвитку, профіль спеціалізації, стан інституційної системи та зовнішньоекономічної інфраструктури. Повноцінна участь України у світових господарських процесах стане можливою лише за умови якісного вдосконалення всіх складових, що визначають становище країни у світовій економіці і міжнародних економічних відносинах (2).

Стан дослідження. Тема дослідження не є новою. Висвітленням цієї проблеми займалися чимало науковців у галузі науки. Зокрема, загальна увага до України в Європейському Союзі приділялася у працях та наукових статтях таких учених, як Кудров В.М., Шкляр В., Юречко А., Будкін В.С., Філіпенко А.С., Передерій О.С.

Мета дослідження. Мета цього дослідження – концептуальна розробка цивілізаційної моделі, в рамках якої еволюціонуватиме українська економіка.

Виклад основного матеріалу. Найбільшої зрілості інтеграція досягла в Європейському регіоні. Для цього в Європі були умови, сформовані в ході історичного минулого континенту. До них слід віднести, в першу чергу, високий рівень ринкових відносин, які базуються на розвинутій економіко-матеріальній базі.

Крім того, Європейський регіон багато століть був ареною територіальних поділів і перерозподілів, які об'єктивно привели народи цього континенту до висновку, що об'єднавчим процесам в Європі немає альтернативи. З іншого боку, існування імперій, яких було в

історичному минулому чимало, крім негативних моментів, сформувало організаційне середовище для взаємопроникнення у найбільш широкому розумінні цього явища.

Стимулюючими факторами для об'єднання Європи були Друга світова війна і післявоєнний період. Крім усього іншого, спрацював і суб'єктивний фактор. Зокрема, в багатьох західноєвропейських державах до керівництва прийшли лідери, які об'єднувчий інтегративний фактор у розвитку як національної, так і континентальної економіки, а також збереження загальної безпеки в Європі вбачали за визначальний.

Впровадження в життя економіко-політичних задумів ідеологів інтеграції диктувало необхідність створення міжнародних механізмів, які б реалізували планування, направляли і контролювали фінансово-економічне співробітництво.

Сьогодні до його складу входить 25 держав. П'ята хвиля розширення ЄС, а саме вступ до Союзу десяти країн Центрально-Східної Європи, значно зміцнила політичні позиції інтеграційного угруповання, але і додала багато соціально-економічних проблем. Його територія нині становить майже половину території США. Загальна чисельність населення перевищила 450 мільйонів. На частку ЄС припадає понад 30 % світового експорту проти 12 % у США і 9 % – у Японії.

Стратегія інтеграції України до Європейського Союзу визначає основні напрями співробітництва України з ЄС – організацією, яка в процесі свого розвитку досягла високого рівня політичної інтеграції, уніфікації права, економічного співробітництва, соціального забезпечення та культурного розвитку (3).

Національні інтереси України потребують утвердження України як впливової європейської держави, повноправного члена ЄС. В результаті очікуваного найближчими роками розширення з ЄС – вступу до ЄС Польщі та Угорщини – Україна межуватиме з ЄС, що створить принципово нову геополітичну ситуацію. У зв'язку з цим є необхідним чітке та всебічне визначення зовнішньополітичної стратегії щодо інтеграції України до європейського політичного, інформаційного, економічного та правового простору (4).

Стратегія інтеграції України до ЄС має забезпечити входження держави до європейського політичного, економічного і правового простору. Отримання на цій основі статусу асоційованого члена ЄС з головним зовнішньополітичним пріоритетом України у середньостроковому вимірі і повинно співвідноситися в часі з набуттям повноправного членства в ЄС державами – кандидатами, які мають спільний кордон з Україною (5).

Головними органами ЄС є:

- Рада Міністрів – уповноважена приймати рішення, які мають законодавчий характер і обов'язкові для виконання країн-учасниць. Рішення приймаються більшістю голосів. Кількість голосів країни залежить від її розмірів.
- Європейська комісія (ЄК) – виконавчий орган Європейського Союзу, складається з 20 членів, призначається на термін 5 років національними урядами, але від них не залежить. Кожний із членів ЄК курирує відповідний підрозділ – генеральний директорат.
- Європейський парламент, обирається з 1979 року загальним прямим голосуванням у всіх країнах-членах об'єднання. До складу Європарламенту входять 626 депутатів, які займаються законотворчою діяльністю ЄС і контролюють ЄК.
- Суд, який забезпечує дотримання законності в інтерпретації і виконання договорів.
- Європейська Рада, створена у 1974 році. Згідно з її статусом, вона розробляє загальну політику в ЄС.

Стосовно політики України на входження її в систему світо господарських відносин у цілому і Європейського Союзу зокрема слід мати на увазі таке. Згідно з теорією міжнародної економічної інтеграції, успішна її реалізація на регіональному рівні можлива за дотримання двох визначальних умов:

- Близькість рівнів розвитку та інтернаціоналізація економіки країн-партнерів;
- Наявність розвинених економічних зв'язків між суб'єктами інтеграції, рівень розвитку яких уже на початковому етапі інтеграції вищий від зв'язків з іншими країнами.

Виходячи з цього, європейський інтеграційний вектор України має досить суттєві “проблеми економічної сумісності”.

По-перше, за рівнем економічного розвитку Україна набагато відстала від країн-членів ЄС. Розрив по цьому показнику значно перевищує допустимі межі для учасників інтеграційних об’єднань.

По-друге, Україна значно відстає за рівнем досягнутої інтернаціоналізації своєї економіки не тільки від країн-старожиливі ЄС, але і досить істотно від нових країн-членів Європейського Союзу.

По-третє, вона є набагато більшою за фізичними масштабами, ніж, скажімо, Естонія, Латвія, Угорщина, Чехія й інші, а тому ЄС буде надто важко, якщо не сказати неможливо, “перетравити” її входження.

Висновки. На сьогодні науково-технічний, управлінський та виробничо-кваліфікаційний потенціал України суттєво поступається розвинутим країнам. Виходячи з цього, на сьогодні реалії такі, що Україна не може бути активним учасником найбільш зрілих форм міжнародних інтеграційних процесів. У першу чергу це стосується Європейського Союзу. Більше того, форсоване входження в ЄС завдало б суттєвої шкоди власне Україні. Тому, не відмовляючись від стратегічного вибору входження України в ЄС, слід мати на увазі, що цей процес повинен мати характер об’єктивно еволюційний, поступовий. Основними документами, що визначають стратегію входження України в ЄС, є Угода про партнерство і співробітництво, яка була підписана у Люксембурзі 14 червня 1994 року і набула сили з 1 березня 1998 року, та План дій у рамках європейської політики суспільства. Згідно з цими документами, цілями партнерства і сусідства є: сприяння торгівлі, інвестиціям і гармонізації економічних відносин; створення підвалин для взаємовигідного економічного, соціального, фінансового, громадянського, науково-технічного і культурного співробітництва, адаптації економіки України до вимог світового і європейського ринків. Ефективність політики суспільства і партнерства значною мірою залежатиме від зусиль України та конкретних здобутків у виконанні зобов’язань щодо спільних цінностей.

Література

1. Будкін В.С., Філіпенко А.С. *Україна і світове господарство*. – К., 2008.
2. *Євробюлетень*. – № 4. – квітень, 2009.
3. Кудров В.М. *Мировая экономика // Учебник*. – М.: БЕК, 2000.
4. Передерій О.С. *Міжнародні економічні відносини*. – К., 2008.
5. Шкляр В., Юречко А. *Україна на шляху до Європи*. – К., 2006.